

Külföldi továbbtanulás a legjobb hazai gimnáziumok tanulói körében – 2017

A GVI elemzésében az Országos kompetenciamérés eredményei szerint legjobbnak tekinthető budapesti, Pest és Győr-Moson-Sopron megyei gimnáziumok diákjainak továbbtanulási terveit vizsgálja. Az eredmények szerint a legkiemelkedőbb középiskolák tanulói közül minden tizedik diák adta be a jelentkezését külföldi felsőoktatási intézménybe (is). E diákok jelentős része nem csupán a felsőfokú képzés idejére tervezi a külföldi tartózkodást, hanem hosszabb távra is.

A magyar közvéleményt, a médiát és a tudományos kutatásokat is foglalkoztatja az a kérdés, hogy hány magyar hallgató tanul külföldi felsőoktatási intézményben. Azonban a kérdés megválaszolásához szükséges statisztikai adatok csak korlátozottan állnak rendelkezésre. Hazai statisztikai adatgyűjtés nem folyik a témában, a nemzetközi statisztikai adatok pedig – amelyek a befogadó országok adatközlésén alapulnak – csak több éves csúszással közlik az adatokat, vagy nem fedik le az országok teljes körét.

A statisztikai adatok hiányát igyekeznek pótolni azok a hazai kérdőíves felmérések, amelyek azt vizsgálják, hogy hány diák szándékozik külföldön tanulni. E kutatások eredményeinek sarokpontja, hogy mennyire sikerül a migrációs szándék komolyságát megragadniuk, tehát mennyire tudják megkülönböztetni a nagy valószínűséggel kivándorlókat azoktól, akiknek kevésbé komolyak a terveik. Azok a felmérések, amelyek egyszerűen arra kérdeznak rá, hogy a diák tervezi-e a külföldi továbbtanulást, nem képesek e különbséget megragadni, egyszerre

lesz potenciális migráns az a diák, aki már beadta a jelentkezését egy külföldi intézménybe és az, akiben épp csak felmerült e gondolat.

Jelen kutatás azt vizsgálja, hogy a **legkiemelkedőbb** – az Országos kompetenciamérés eredményei alapján készült rangsor felső egytizedébe tartozó – **budapesti, Pest és Győr-Moson-Sopron megyei végzős gimnazistáknak milyenek a továbbtanulási terveik**. A fent bemutatott problémát pedig azzal oldja fel, hogy a migrációs tervek helyett a külföldi képzésre történő jelentkezésre – pontosabban az intézmény és a képzés kiválasztására – kérdez rá. Azzal a feltevéssel élve, hogy ha egy diák már kiválasztotta az intézményt és a képzést, illetve beadta jelentkezését, vagy még ebben a tanévben beadja, az arra utal, hogy migrációs szándéka komoly, nem csupán ábrándozik a külföldi továbbtanulásról.

A kutatási cél megvalósítása érdekében egy önkitöltős kérdőívet állítottunk össze, amelyet húsz gimnáziumban töltöttek ki a végzős

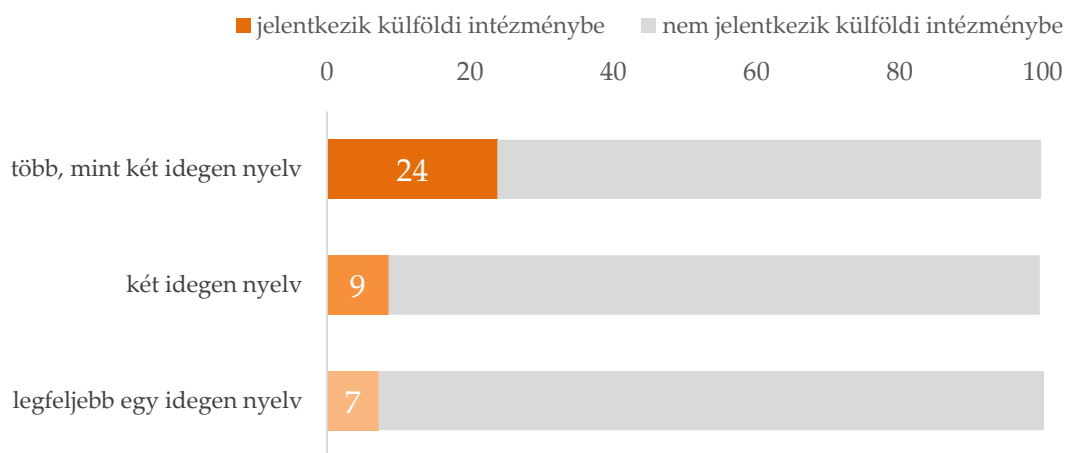
diákok. Eredményeink 961 gimnazista válasza alapján alakultak.

Az eredmények szerint a leginkább kiemelkedő hazai gimnáziumok végzős tanulóinak közül minden tizedik (9,9%) adta be vagy adja be jelentkezését még idén külföldi felsőoktatási intézménybe (is). Ők nem csak a szándékot jelezték, hogy szeretnének külföldön továbbtanulni, hanem megjelölték azokat a külföldi intézményeket, amelyekbe beadják jelentkezésüket, illetve a kiválasztott képzés szakterületét is megadták. Ez azt jelenti,

hogy esetükben tényleges migrációs tervekről beszélhetünk, nem csupán ábrándokról.

Azt találtuk, hogy külföldi felsőoktatási intézménybe nagyobb valószínűséggel jelentkeznek a lányok, a felsőfokú végzettségű apák gyermekei, a több idegen nyelvet beszélő tanulók, valamint azok, akik korábban részt vettek külföldön nyelvtanulási programon. Emellett az eredmények arra utalnak, hogy a jobb anyagi helyzetű diákok is nagyobb eséllyel adják be a jelentkezésüket külföldre.

1. ábra: A képzés helye az ismert idegen nyelvek száma szerint, százalék, N=961

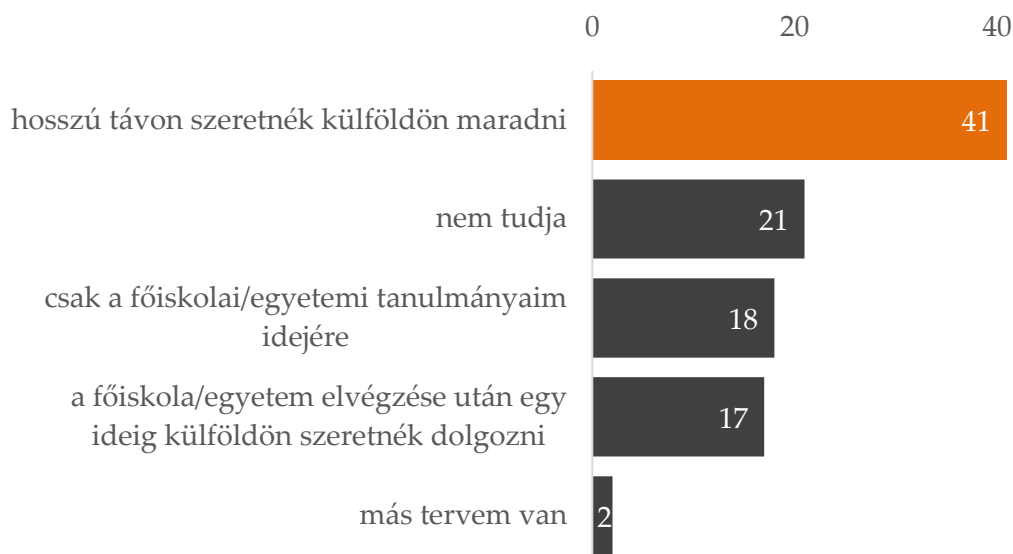
Forrás: GVI 2017

GHT 2017. július

A külföldi intézménybe jelentkező diákok elsődlegesen az Egyesült Királyságban, Ausztriában vagy Németországban szeretnék tanulni. A tudományterületek közül a gazdasági képzés emelkedik ki. A legtöbb diák tandíjmentes helyre igyekszik bekerülni. Lényeges kérdés, hogy a tanulók milyen időtávra tervezik külföldi tartózkodásukat: **jelentős részük (41%)**

szertne hosszabb távon külföldön maradni, további 17%-uk az egyetem elvégzése után azt tervezi, hogy még egy ideig külföldön fog dolgozni. Magas (21%) azoknak az aránya, akik még nem tudják, hogy mennyi időre tervezik külföldi tartózkodásukat. 18%-uk szeretne a képzés befejezése után azonnal visszajönni Magyarországra.

2. ábra: A külföldi tartózkodás tervezett időtartama, százalék, N=92

Forrás: GVI 2017

A külföldi továbbtanulást a legtöbben a **jobb minőségű képzéssel és a jobb oktatási rendszerrel** indokolják. Továbbá sok tanuló véli úgy, hogy külföldön több lehetősége, jobb

munkája vagy magasabb életszínvonala lesz. A harmadik leggyakoribb válasz a nyelvtudás fejlesztése volt.

Emmanuel Macron gazdaságpolitikája

Mit hozhat Macron elnöksége a francia gazdaságnak?

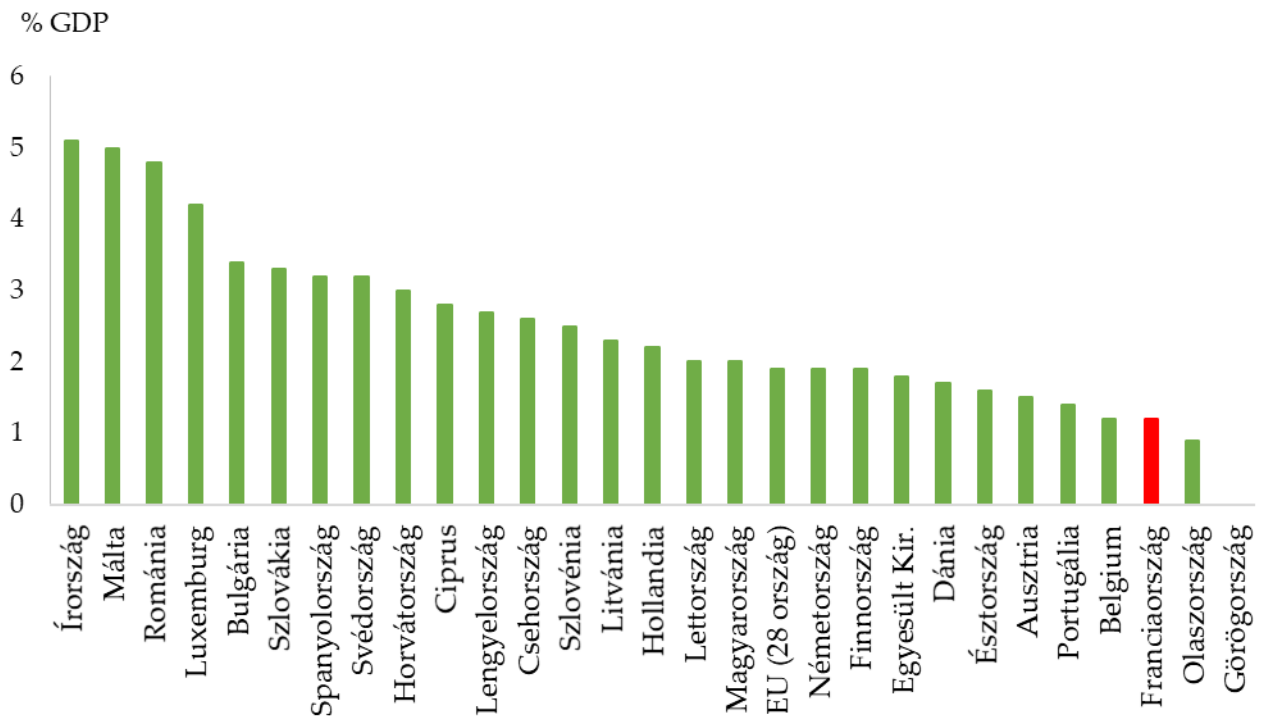
Az alábbi rövid elemzés célja, hogy felvázolja a francia elnök, Emmanuel Macron várható gazdaságpolitikai lépéseit és azok hatását a francia gazdaságra Macron 2017-től 2022-ig terjedő elnökségi ciklusa alatt. Emmanuel Macron 2017. május 7-i váratlan elnökválasztási győzelme után egy olyan ambiciózus gazdaságpolitikai program megvalósítását tűzte ki célul, melynek központjában az államháztartási hiány csökkentése és a francia gazdaság a befektetések ösztönzésén és a munkaerőpiac flexibilitásának növelésén alapuló élénkítése. Az alábbiakban Macron gazdasági reformtervezetét vizsgáljuk, különös tekintettel a költségvetési és munkaerőpiaci reformokra, és ezek várható gazdasági hatásaira.

A francia gazdaság helyzete

A francia gazdaságot alacsony GDP-növekedés, növekvő munkanélküliség és csökkenő versenyképesség jellemzi a 2008-as gazdasági válság óta, amiből, ellentétben a környező országokkal, Franciaország máig nem tudott sikeresen kilábalni. 2016-ban a GDP növekedési rátája 1,2% volt az országban, mely a 3. legalacsonyabb érték az Európai Unióban, és 0,7%-kal alacsonyabb az EU 1,9%-os átlagánál (lásd 1. ábra). A francia munkanélküliségi ráta 10,1% volt tavaly, mely a 7. legmagasabb érték az Unióban, és 1,6%-kal magasabb az EU 8,5%-os átlagánál. Ezen érték

nagyságrendekkel a régióban tapasztalt értékek felett van, hiszen például Németországban csak 4,1%, az Egyesült Királyságban pedig csupán 4,8% a munkanélküliek aránya a dolgozóképes lakosságban. A magas munkanélküliség és lassú növekedés problémáinak megoldásával Nicholas Sarkozy és Francois Hollande elnökök sikertelenül próbálkoztak. Emmanuel Macron reformprogramja most újból megkísérli a francia gazdaság helyzetének javítását.

1. ábra: GDP növekedési ráta, EU-tagállamok, 2016

Forrás: Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/national-accounts/data/database>

Emmanuel Macron költségvetési reformprogramjának fő célja, hogy lecsökkentse az óriásira duzzadt francia állami szektor méretét, melynek finanszírozása hatalmas terhet ró a gazdaságra. 2016-ban az államháztartási kiadások a GDP 56,2%-át tették ki, mely a legmagasabb érték az Európai Unióban, és 9,6%-kal magasabb az uniós átlagnál, mely 46,6%-a az EU GDP-jének (lásd 2. ábra). Macron fiskális reformprogramja ennek az értéknek 52%-ra való csökkentését ígéri 2022-ig. Az elnök 120.000 közalkalmazotti pozíció nyugdíjazáskor való megszüntetésével csökkentené a közalkalmazottak számát, akik most a foglalkoztatottak 22%-át teszik ki.

Ezenfelül az államháztartási kiadások 60 milliárd eurós csökkentésével finanszírozná egy 50 milliárd eurós gazdaságélénkítő csomagot. A 60 milliárd euró három forrásból kerülne elvonásra: 15 milliárd az

egészségügyből annak teljesítménynövelésével, 23 milliárd a központi állami szektorból annak modernizálása által, és 10 milliárd a helyi szervektől.

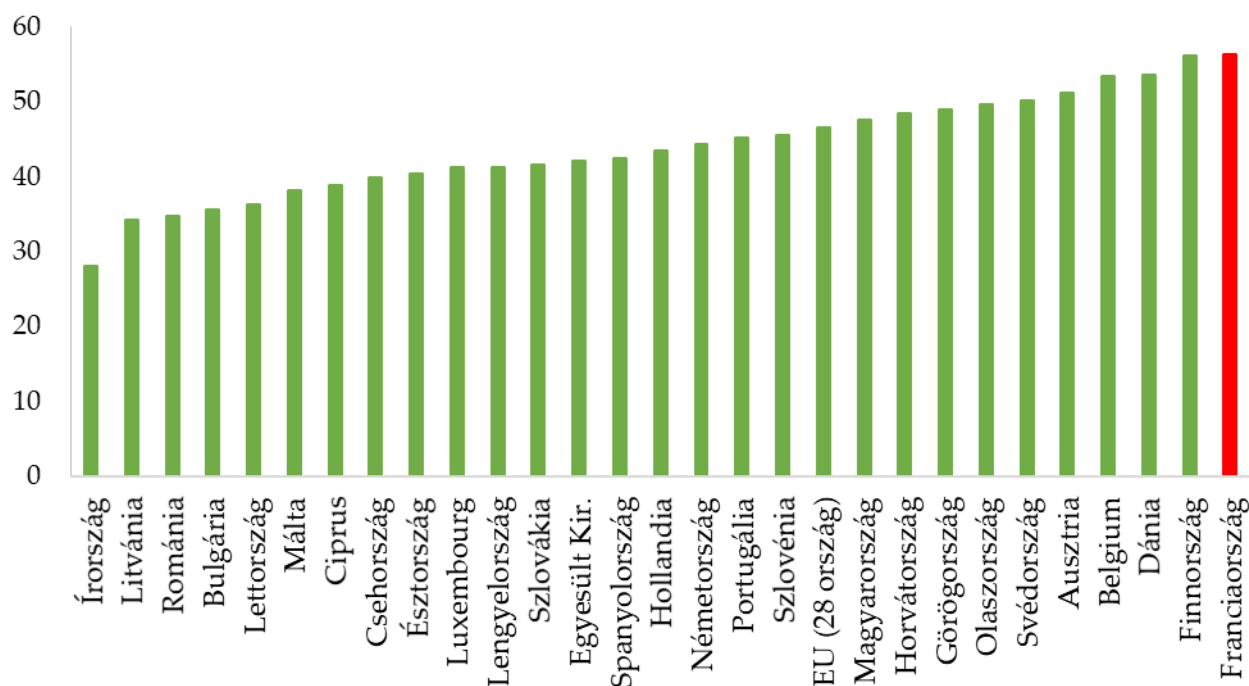
Az ebből finanszírozott 50 milliárdos élénkítőcsomag magában foglalná 15 milliárd euró befektetését az oktatásba és a munkanélküliek munkaerőpiaci versenyképességet növelő készségfejlesztésébe, 15 milliárd eurót a megújuló energiaforrások növekvő használatába, 5 milliárd eurót a mezőgazdasági szektor fenntartható modernizációjának finanszírozásába, 5 milliárd eurót a helyi infrastruktúra és közlekedés fejlesztésébe, 5 milliárd eurót az egészségügybe és 5 milliárd eurót a közigazgatás modernizálásába.

Mivel a Franciaországra jellemző magas adóterhek erősen visszafogják a gazdasági növekedést, Macron a háztartások és vállalatok

adóterheinek 20 milliárd eurós csökkentését ígéri. A befektetések ösztönzésére a vállalatokra kivetett jövedelemadót az irreálisan magas 33%-ról az EU-s átlagra, 25%-ra csökkentené 2022-ig, és bevezetne egy új, a pénzügyi befektetésekre nem vonatkozó vagyonadót.

Végül, mivel Macron a fiskális politikában kiemelten fontosnak tartja a költségvetési fegyelmet, elkötelezett az iránt, hogy a költségvetési hiányt a GDP 3%-án tartsák. Az Európai Unió által megszabott 3%-os küszöbértéket az elmúlt években rendszeresen átlépte Franciaország, 2016-ban például 0,4%-kal.

2. ábra: Államháztartási kiadások a GDP százalékaként, EU-tagállamok, 2016

Forrás: Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database#>

3. ábra: Teljes munkanélküliségi ráta, EU-tagállamok, 2016

% aktív népesség

Forrás: Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database>

Munkaerőpiaci reform

Emmanuel Macron munkaerőpiaci reformja elnöki kampányának középpontjában állt. Az elnök a munkaerőpiac felszabadítását célozza, hogy így javítsa a munkalehetőségekhez való hozzáférést és csökkentse a vállalkozások terheit. A francia munkaerőpiacot szabályozó Munka Törvénykönyve (Code du Travail) a legkorlátozóbb munkaerőpiaci szabályozás Európában, mely nem szolgáltató ösztönzőt a munkakeresésre, sem a munkaerő-felvételre. Ennek eredménye volt a nagyon magas, 9,6%-os munkanélküliségi ráta 2016-ban (lásd 3. ábra), és a 15-24 éves fiatalok körében tapasztalható 21,6%-os munkanélküliség.

A tervezett reform olyan szabályozásokat tartalmaz, melyek lehetővé tennék a

munkáltatóknak, hogy egyénileg állapodjanak meg foglalkoztatottjaikkal a munkaidőről és fizetésről a szakszervezetek által támogatott 35 órás munkahét megtartása mellett. A munkatanácsok tervezett összevonása emellett lehetővé tenné a vállalkozásoknak, hogy a munkások szavazásával a munkaidő és díjazás kérdéseiben felülírják a szakszervezetek döntéseit. Macron szintén határt szabna a munkaügyi bíróságokon megszabható végkielégítések mértékének, és ezzel ösztönözné a vállalatokat a pillanatnyilag szükséges munkaerő felvételére. A külföldi befektetőket is Franciaországba vonzaná azáltal, hogy rugalmasabbá tenné az arra vonatkozó szabályokat, hogy multinacionális vállalatok hogyan bocsáthatják el a leányvállalatok alkalmazottjait. Ezen szabályozási reformokhoz társulnának a jóléti

GHT 2017. július

államot kiterjesztő lépések, mint például a munkanélküli segély kiterjesztése a magánvállalkozókra.

Macron munkaerőpiaci reformkísérletének sikere a szakszervezetek reakciójától függ. Franciaországban az elmúlt években a hasonló kísérletek erős szakszervezeti ellenállást váltottak ki, de mivel a szakszervezeti tagság a valaha volt legalacsonyabb (7%-on áll), és a legnagyobb szakszervezetek elismerik a reform szükségességét, bizonyos fokú kompromisszumkészséggel Macron keresztülviheti reformterveinek nagy részét. Mivel a munkaerőpiaci szabályozás fellazítása Macron kampányának központi eleme volt, az elnök gyorsított törvényhozási eljárással már szeptemberre el akarja érni a Munka Törvénykönyvének megváltoztatását.

Macron gazdaságpolitikájának kritikája

Noha közgazdászok Macron gazdaságpolitikai programját túlnyomórészt koherensnek és megvalósíthatónak tartják, és hatását a francia gazdaságra pozitívan értékelik, több közgazdász problémának érzékelt a költségvetési fegyelemre való túlzott koncentrációt. Macron kritikásai szerint a legfontosabb prioritásnak a gazdaság élénkítésének és a magas szintű gazdasági

növekedés hosszú távon való biztosításának kellene lennie, mely csak strukturális reform segítségével valósítható meg. A GDP mérsékelt, átlagban évi 1,6%-os növekedése, melyet közgazdászok Macron öt éves elnökségi ciklusára előre jeleznek, és a költségvetési hiány csökkentésére való túlzott koncentráció azt kockáztatja, hogy a francia gazdaság hosszú távon a mérsékelt növekedés fázisában marad.¹

Összegzés

Összességében Macron reformtervezeteit a franciaországi vállalatok és fogyasztók pozitívan értékelik, melyet az üzleti és fogyasztói bizalom Macron győzelme óta tapasztalt nagymértékű növekedése is mutat. 2017 júniusában az OECD francia üzleti bizalom indexe 100,93 volt, a legmagasabb tapasztalt érték 2011 május óta. A fogyasztói bizalom indexe pedig 101,34, melynél 2007 július óta nem tapasztaltak magasabbat. Ezek az indikátorok tehát nagyfokú bizalmat jeleznek arra nézve, hogy Emmanuel Macron gazdasági programja ténylegesen jelentősen növelni tudja a francia gazdaság versenyképességét.

¹ Lásd: <http://www.ofce.sciences-po.fr/pdf/articles/actu/OFCE-PB16-version-finale.pdf>; <https://www.bloomberg.com/view/articles/2017-07-11/the-macron-revolution-should-be-about-growth>

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(Júl)	5,7%	5,7%	5,7%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Júl)	58,3	59,2	59,6
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Júl)	116,0	114,9	115,2
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Júl)	108		106
USA	Munkanélküliségi ráta	(Júl)	4,3%	4,3%	4,4%
	CB fogyasztói bizalmi index	(Júl)	121,1	116,5	117,3
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Júl)	53,3	53,2	53,2
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Júl)	51,4	51,6	51,7

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

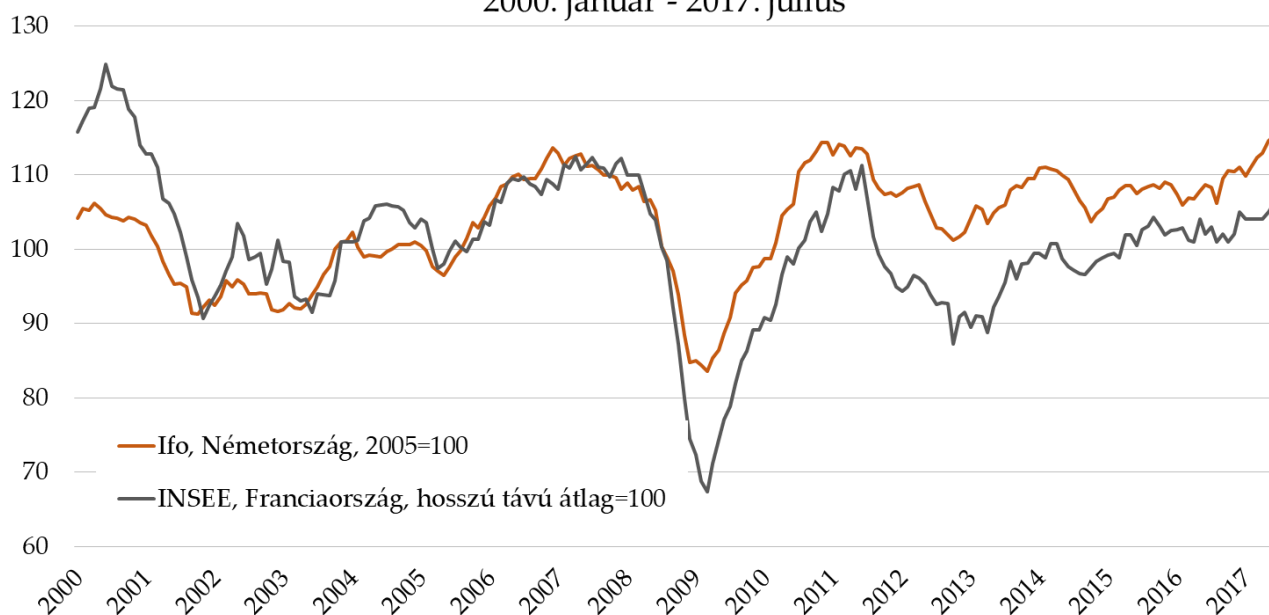
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

A német gazdaság helyzete júliusban az előző hónaphoz viszonyítva nem változott nagy mértékben. A munkanélküliek aránya a 6 százalék körüli szinten stagnál. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke némileg romlott az előző hónaphoz illetve a várakozásokhoz viszonyítva. Az IFO üzleti bizalmi index értéke folytatja a hónapok óta tapasztalható javulást. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi indexe szintén tovább emelkedett az előző hónaphoz viszonyítva. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index júliusban újra emelkedett és meghaladta a várakozásokat. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke szintén kismértékű növekedést mutat, a munkanélküliek aránya pedig a várakozásoknak megfelelően enyhén csökkent. A kínai beszerzési menedzserindex értéke az előző hónapokban tapasztalt növekedés után júliusban csökkent és kis mértékben elmaradt a várakozásoktól.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2000. január - 2017. július

Forrás: www.cesifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Fölsz Hanna, gyakornok, MKIK GVI
Makó Ágnes, vezető kutató, MKIK GVI
Nyíró Zsanna, elemző, MKIK GVI
Nábelek Fruzsina, elemző, MKIK GVI
Kompaktor Emília

Kutatásvezető:

Tóth István János, tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető, MKIK GVI
e-mail: toth.istvanjanos@krtk.mta.hu

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2017. július, Budapest,

2017-08-09